

पाण्ड्यादिमिराबाणमकुर्वन्निवतात्मवान् । विप्राय दक्षिणां दत्त्वा नक्तं भुञ्जीत वाग्ययतः । तिष्ठन् ब्रुवन् प्रक्षितश्च क्षुतप्रसूतः क्षितादिषु । आदित्यनाभस्करणं कुय्यादुद्धारणं तथा । अनेनैव विधानेन साधान् द्वादश वै क्रमात् । उपोषणं पारणे पूर्णं समभ्यर्च्य जगद्गुरुम् । पुण्येन श्रवणेनैव प्रणमेत् पुष्टिमाप्नुयात् । एवं यः पुरुषः कुय्योदात्तित्वाराधनं शुचिः । नारी वा स्वर्गपथ्येति वानन्त्यं फलमश्नुते । शुक्लपत्रे समभ्यर्च्य पुष्पधूपादिभिः शुचिः । श्रावणे मासि सप्तम्यां देवाय सप्तवाहनम् । प्रायेह विपुलं देवं धर्मानन्तरमक्षयम् । अमूल्यं शोकमायाति दिव्यं खगपतेः शुभम् । इत्यादि अन्यत्रयनद्वितीयावृतं भविष्यपुराणं वातमासौ भवेद्भ्रातृ । वर्षायां वृतस्तुतमम् । श्रावणस्य द्वितीयायां कृष्णपक्षे नराधिप ! । श्रावणादिकार्तिककालं कुय्यात् तत् वृतस्तुतमम् । पुष्पं धूपञ्च नैवेद्यं दीपमाह्वं विशेषतः । ततो भाद्रपदे मासि ववदानं ददाति च । ततश्चाश्विद्वितीयायां शय्यादानं विशेषतः । न तस्य शून्यं शयनमपुत्रो न भवेद्भारः । ततश्च कार्तिके मासि द्वितीयायां नराधिप ! । शर्कराखण्डखाद्यानि दक्षिणीरहतानि च । उपहारं भगवते दद्यात् सर्वं प्रयत्नतः । इत्यादि ।

अशोकत्रिरात्रवृतं भविष्योत्तरोक्तम् । “तच्छृणु त्वमशोकाख्यं त्रिरात्रवृतस्तुतमम् । मासि मार्गशिरे चैव ज्येष्ठे भाद्रपदे तथा । शुक्लपक्षे पञ्चदशप्राभेकमकृन्तु कारयेत् । ततः प्रातःसहस्राय श्रानं कुय्यात् ततो व्रती” ।

अशोकपूर्णमासवृतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् । “अशोकपूर्णमासमेतं श्रेष्ठं गदतो मम । उपोषणाख्यां नरः शोकं नाप्नोति स्त्री तच्चापि वा । फाल्गुनाभक्षपक्षस्य पौर्णमास्यां नृपोत्तम ! । नृजलेन नरः क्षात्वा दत्त्वा शिरसि वै नृदम् । नृदप्राशनं ततः कृत्वा कृत्वा च स्वयिष्ठं नृदा । पुण्ये गन्धैः समभ्यर्च्य भूधरं नाम नामतः । घरणीयं तथा देवीमशोकैति च कीर्तयेत् । यथा विमोका चरन्ति जलजलया जनादेनात् । तथा मां सर्वशोकेशो मोक्षवाशेषधारिणि !” ।

अशोकप्रतिपदवृतं भविष्योत्तरोक्तम् । “अशुकशुक्लपक्षस्य प्रथमेऽङ्गि दिनोदये । अशोकं पूजयेत् इत्थं प्रकृष्टरूपं पञ्चवम् । प्रकृष्टैः सप्रधान्यैश्च पुष्पकैर्भोदकैः शुभैः । फलेः काकोद्भवैर्दिव्यैर्नारिकेलैः सदाहिमैः । धूपदीपादिना तत् पूजयेत्सहस्रतमम् । अशोकं पाण्डवश्चेष्ट !

शोकं नाप्नोति कुतश्चित् । पितृभ्रातृपतिशत्रूस्तु जामातृणां तथा” ।

अशोकाष्टमीवृतं बिह्वपुराणोक्तम् । “अशोककल्हिकाद्याद्योऽपि पिवन्ति पुनर्वसौ । चैत्रे मासि तथाष्टम्यां न ते शोकमवाप्रयुः” । अत्र पुनर्वसुयोगः प्राशस्त्यार्थः । कूर्मपुराणोऽपि “अशोकस्याष्टकल्हिका मन्त्रेणोक्तेन भक्षयेत् । शोकं नैवाप्रयान्तर्यो रूपवानपि जायते” । “शुक्लाष्टम्यां तु संप्राप्ते मासि भाद्रपदे तथा । दूर्वाप्रतानं सुयेतस्तत्तराशाभिर्गामिनम् । पूजयेद्दृष्टहृमानीय गन्धमाख्यातुषेपनैः । फलमूलेक्ष्मणा चैव दीपं धूपैर्विसर्जयेत् । अग्निपकं तथा सर्वं निवेद्य च कथञ्चन । भोक्तव्यञ्च तथा ब्रह्मन् ! वज्रपकविशर्जितम् । दूर्वाङ्कुरस्यां सम्यूज्य विधिना यौवने प्रियम् । योवनं स्थिरमाप्नोति यत्न यत्नाभिजायते । अष्टमीषु च सर्वास्तु पूजनीयाश्च शोकिना । गन्धमाख्यानमस्कारदीपधूपाक्षयम् । तस्मिन्नुहनि वा भुङ्क्ते नक्तमिन्दुविशर्जिते । भयत्यथो विमोका वा यत्न यत्नाभिजायते । अष्टमीषु च सर्वास्तु नचेच्छुक्तेति वै, सने । मोक्षपद्यामतीतायां वा स्वात् कल्हिकाष्टमी हिज ! । तस्मान्नवम्यां कर्त्तव्यं दीपं पूज्य यथाविधि” । इदं व्रतान्तरम् ।

अहिंसावृतं पद्मपुराणं । “धर्मायित्वा पुमान्नांसमवदाने गोप्रदो भवेत् । तद्वशेनष्टगं दत्त्वा शोऽन्धनेपफलं लभेत् । अहिंसावृतमित्युक्तं कल्याणे भूपतिर्भवेत्” ।

आग्नेयवृतं भविष्योत्तरोक्तम् । “सहस्रवर्षां भक्तेन पूजयेद्दिव्यवाहिनीम् । पुष्पधूपैस्तथा दीपैर्नैवेद्यैर्विविधैरपि । पूजयित्वा ततो विद्यात् पञ्चरं सुकसंयुतम् । हेमं त्रिप्राय दद्याद् यः श्रुवाप्नो जायते नरः । सहस्रज्ञेन नक्तने अग्निशोकप्रदायकम्” ।

आज्ञासंक्रान्तिवृतं स्कन्दपुराणं । “बहुक्रान्तिदिवसे पुण्ये प्रारभेन्नियमं व्रते । पद्मनददं कृत्वा कुङ्कुमेन तु भास्कारम् । पूजयेन्मन्त्रसहाय्यं विधिवद् गुरुशक्तिधो । आज्ञा तेजस्कारी वक्ते प्रमादीभ्रियस्कारी । आज्ञां संवत्सरां देव ! मम देहि नामोऽस्तु ते । पूज्यं वं कुङ्कुमेनाथ दद्याद् विप्राय भोजनम् । उद्यापने तु च खण्डांशुं सौवर्णं सरणं तथा । एकचक्रञ्च सप्ताक्षरस्येन समन्वितम् । यः कुय्याद्विधिनानेन आज्ञासंक्रान्तिसत्तमाम् । आज्ञासंक्रान्तिता शोको ह्यर्थं तस्य जायते” । आदित्यवृतं भविष्यपुराणोक्तम् । “योऽष्टमेकं प्रकुर्वीत नक्तं